

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2023-2027

Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület

Készítette: HACS- munkaszervezete

Jóváhagyás dátuma: 2023.11.16.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	6
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	7
4. Horizontális célok.....	9
4.1 Esélyegyenlőség.....	9
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	10
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	10
6. Külső koherenciák azonosítása.....	12
7. Helyzetfeltárás.....	15
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	15
7.2 SWOT analízis.....	21
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	22
8.1 A stratégia jövőképe.....	23
8.2 A stratégia célhierarchiája.....	23
9. Cselekvési terv.....	24
9.1 Az intézkedések leírása.....	24
9.2 Együttműködések.....	28
9.3 Kommunikációs terv.....	29
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	29
10. Monitoring és Indikátorok.....	30
10.1 Monitoring.....	32
10.2 Az indikátorok megadása.....	32
11. Indikatív pénzügyi terv.....	34
Mellékletek.....	35

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADERKözösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A 2022-es évben kezdődött el a 2023-2027-as Európai Unió támogatási időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése a vidéki térségekben, köztük a Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület működési területén is. Az elkészített Helyi Fejlesztési Stratégia megfelelően reagál helyi szintű igényekre, de ugyanakkor a vármegyei és országos területfejlesztési tervekkel és koncepciókkal is összhangban áll.

Az akció csoport illetékességi területe a korábbi 21 településről, 11 településre módosult. A HACS területi lehatárolását a hasonló paraméterekkel rendelkező, hasonló gazdasági helyzetben lévő szomszédos települések Szeghalomhoz kötődő egységbe tömörülése eredményezte. Ezen kisebb, megközelítőleg azonos fejlettségi szinten álló települések megfelelő alapot képeznek a közös munkára, együtt gondolkodásra. A társult települések hasonló társadalmi, gazdasági, környezeti és kulturális problémákra kerestek megoldásokat. A stratégia átfogóan tartalmazza a problémák leírását, elérendő célokat, illetve a megvalósítás módját. A cél elérése érdekében fontos, hogy az Egyesület összefogja az illetékességi területén működő önkormányzatokat, civil szervezeteket, vállalkozókat, magánszemélyeket, annak érdekében, hogy fejlesztési programokat valósítson meg a vidéki életminőség javítására, továbbá a térségben felmerült gazdasági, társadalmi, szociális és egyéb szükségleteket, támogatások bevonásával elégítse ki. Az előző ciklus tapasztalatai igazolták, hogy csak apró lépésekkel tudunk enyhíteni a negatív folyamatokon, így vállalásinkat is a mértékletesség jellemzi. A kialakult problémák hatékony kezeléséhez szükséges továbbá a széles körű összefogás, hiszen az együttgondolkodás, együttműködés elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy valóban hatékony és időtálló megoldások születhessenek.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályáztatás történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, amelynek lakói szívükön viselik a településük sorsát, érzelmileg kötődnek a tájhoz. Azok az emberek dolgoznak együtt, akik itt élnek és érzelmileg elkötelezettek, hogy a településük és ezáltal az egész térség fejlődjön.
- 2) Alulról építkező megközelítés: Az egyesület annak érdekében, hogy a tervezési terület valós szükségleteire reagáló megvalósítható és a fejlődést, előrelépést szolgáló stratégiát dolgozzon ki, széles körű nyilvánosságot biztosított/biztosít a tervezés egésze folyamán.
- 3) Innovativitás: A sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten. Azon projektötleteket, melyek korábban a térségben még nem fogalmazódtak meg, újításnak mondhatóak, kiemelten támogatjuk.
- 4) Integrált megközelítés:
Az érintett potenciális pályázók bevonásával a valós és megoldandó szükségletekre ad megoldást, így a Helyi Fejlesztési Stratégia megfelelően reagál helyi szintű igényekre, de ugyanakkor a vármegyei és országos területfejlesztési tervekkel és koncepciókkal is összhangban áll. Az előkészítés során begyűjtött projektötletek és projekt adatlapok az összes lehetséges pályázói szférát érintették, így az önkormányzati, vállalkozói és civil szférát egyaránt, tehát szerteágazó, alapos, valamennyi térségi szereplőtől származó elképzelések kerültek feldolgozásra. A begyűjtött adatok, észrevételek, javaslatok beépítésre kerültek a Helyi Fejlesztési Stratégiába.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: A tervezés folyamatát és a stratégia megalkotását a munkaszervezet koordinálta, és szervezte. A fórumok, szakmai egyeztetések alkalmával a felkért szakértők moderálták a beszélgetéseket, készítették az összefoglalókat, a további szereplők (gazdasági szereplők, civil szervezetek, önkormányzatok, magánszemélyek) véleményező és javaslattevő szerepet láttak el.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: A Helyi Fejlesztési Stratégia intézkedései alapvetően a helyi igényekre épülnek, ezeket veszik figyelembe, viszont nem szabad figyelmen kívül hagyni az olyan célokat, melyek nagyobb léptékű megvalósítása térségen kívüli települések fejlődését is szolgálhatják, így célszerű azokat a fejlesztéseket kiterjeszteni együttműködés keretében más térségekre is. Térségek közötti együttműködés keretében két területen van jelentősége az együttműködésnek, egyik terület a turizmusfejlesztés, másik terület pedig a helyi termékek népszerűsítése. Együttműködés keretében elérendő cél a térség természeti adottságaira épülő turizmusfejlesztés, a természeti értékek megőrzése és bemutatása, a két térségi folyóra épülő turizmusfejlesztés, mely a folyók mentén nagy területeket foglal magába, több térségre, országhatáron túlra is kiterjed. Elérendő további cél a helyi termékek népszerűsítése a HACS illetékességi területén kívül, a kölcsönös, más térségekre is kiterjedő értékesítési csatornák kialakítása. A fenti célok kapcsolódnak a Helyi Fejlesztési Stratégia összes specifikus céljához. Az együttműködési projektek elsődleges célja a helyi igényeken túlmutató térségfejlesztés, melyet önmagában egy-egy HACS nem képes végrehajtani, illetve a fenti tématerületek olyan fejlesztési területek, melyek illetékességi-, járás-, vagy egyéb határokon túlmutató, mesterséges határokkal nem zárható, így célszerű egységesen, együttműködésben kezelni. A térség egyik erőssége a sokszínű természeti környezet, így lehetőség van a turisztikai értékekre épülő fejlesztések megvalósítása, melyekkel komplex fejlesztéseket lehet végrehajtani térségek erősségeinek összekapcsolásával.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: A vidékfejlesztés olyan társadalmi kérdés, mely mögött komplex problémák és feladatok állnak. Önmagában a munkaszervezet nem tudna eredményeket elérni a HACS

területén, szükséges a helyi együtt gondolkodás, partnerség. Így a térség önkormányzatai, vállalkozások, valamint civil szervezetek képviselőivel együttműködve hatékonyan dolgozunk térségünk közösségi céljai elérése érdekében.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

Az egyesület annak érdekében, hogy a tervezési terület valós szükségleteire reagáló, megvalósítható és a fejlődést, előrelépést szolgáló stratégiát dolgozzon ki, széles körű nyilvánosságot biztosított a tervezési folyamat során. A tervezés folyamatát és a stratégia megalkotását a Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület munkaszervezete koordinálta, és szervezte. A fórumok alkalmával jelenléti ívek, fotók, szakmai összefoglalók készültek.

Alkalmazott eszközök:

- honlap és facebook oldal működtetése folyamatos információfrissítéssel (www.koros-sarret.eu, <https://www.facebook.com/profile.php?id=100080161779757>),
- munkaszervezet tagjainak részvétele szakmai programokon,

korábbi időszak eredményeinek, tapasztalatainak elemzése,

- lakossági fórumok, szakmai programok szervezése,
- projekt adatlapok gyűjtése,
- személyes konzultációk,
- tervezést elősegítő szakmai munkacsoportok létrehozása.

A stratégia megalkotásának előkészítése, a széles körű nyilvánosság biztosítása érdekében lakossági fórumok és szakmai program került megszervezésre az alábbi időpontokban:

- 2023. február 10. – Szeghalom - Fórum
- 2023. április 15.- Szeghalom – Vidékfejlesztési Kiállítás és Vásár
- 2023. május 25. – Szeghalom - Gazdafórum (KAP 2023- 2027)
- A programok nyilvánosak voltak, azokon bárki részt vehetett. Meghirdetésük egyesületünk honlapján, illetve a települések helyben szokásos hirdetési felületein történt.
- A fórumokon és a szakmai programon az általános tájékoztatókon túl személyes beszélgetések alkalmával nyílt lehetőség a helyi és egyéni szükségletek, igények feltérképezésére, a vélemények ismertetésére. Ezen alkalmakkor feltárásra kerültek az előző tervezési időszak pályázati eljárása során a pályázók által megtapasztalt gyakorlati problémák, nehézségek is.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezési folyamatának átláthatóságára az előkészítésen túlmenően a stratégia kidolgozásának teljes folyamatában átlátható és nyílt volt, melyet több eszközzel is biztosítottunk.

Fórumok: A fórumok fő célja volt a potenciális pályázók, szakértők, és érintettek részére tájékoztatás nyújtása, a felmerült javaslatok, észrevételek megtárgyalása, összegyűjtése, a stratégia kidolgozásának aktuális állásának bemutatása. A fórumokra meghívást kaptak a térség érintett szervezetei, az önkormányzatok, a nemzetiségi önkormányzatok; civil szervezetek, közintézmények, vállalkozások képviselői.

Személyes kapcsolattartás: A személyes kapcsolattartás keretében munkaszervezeti irodájában, előre meghatározott nyitvatartási időben biztosította az egyesület a nyilvánosságot a Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása során.

Projektadatlapok: Az elkészített projektadatlapok visszaküldésével a térségi szereplők nagyban segítették a tervezési munkát, valamint a stratégia elkészítését. A projektadatlapok részben e-mail útján, részben pedig a fórumok és konzultációk alkalmával kerültek vissza az egyesülethez.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Szeghalom	2023.02.10.	HFS előkészületei-tervezés folyamata	16 fő
	Szeghalom	2023.04.15.	Vidékfejlesztési Kiállítás és Vásár	50 fő
	Szeghalom	2023.05.25.	Gazdafórum KAP ST	23 fő

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Szeghalom	2023.02.14.	HFS -projektötletek	4 fő
	Szeghalom	2023.02.15.	HFS-projektötletek	4 fő
	Szeghalom	2023.02.16.	HFS-projektötletek	4 fő
	Szeghalom	2023.02.21.	HFS-projektötletek	9 fő

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

Egyesületünk akcióterülete 1135,6 km²-en, 11 települést foglal magába, 37.900 fő lakónépességgel, melyek megosznak a békési, a szeghalmi, gyomaendrődi járások között. A 290/2014 (XI.26.) Kormányrendelet szerint a békési és a gyomaendrődi járás kedvezményezett, a szeghalmi járás pedig fejlesztendő járásnak minősül.

A tervezési terület földrajzilag egységes képet mutat, területe egybefüggő, a települések mindegyike a Berettyó- Körös Vidék középtájegységhez tartozik. Tipikus alföldi kistelepülések falusi és kisvárosi jelleggel. Alapvetően jellemző a peremhelyzet, a nehéz megközelíthetőség a közlekedési útvonalak hiányából illetve minőségéből adódóan.

Az akcióterület településein a mezőgazdasági orientáltság jellemző, néhány ipari nagyvállalat található csak a térségben. A vállalkozások méretét tekintve a kis- és mikro-vállalkozások dominálnak. Jellemző a tőkeszegénység, ebből adódóan az innováció csekély mértéke. A települések mindegyikén komoly probléma a munkanélküliség és a képzettségi szintek elmaradása a vármegyei és országos átlagoktól. A foglalkoztatási gondok, feszültségek kezelése alapvetően a helyi önkormányzatokra hárul, melyhez azonban jelentős változást eredményező eszközeik nincsenek. A településeket egyaránt

jellemző további problémák: előregedő lakosság, elvándorlás, megélhetési nehézségek, eltartottak magas száma, kistelepülések elnéptelenedése. Néhány – jelentősebb iparúzési adóval rendelkező önkormányzattól eltekintve – jellemző a forráshiány is, mely megnehezíti a fejlesztést, előrelépést.

A tervezési terület településeit érintő problémák, szükségletek egyezősége mellett, koherenciát mutatnak a kitörési pontok, lehetőségek is. Az akcióterület fontos erőforrása az állat- és növényvilágban gazdag, érintetlen természeti, táji környezet. Az egész tervezési területre elmondható továbbá a helyi vezetők, illetve az aktív civil közösségek településük és környezetük iránti elköteleződése, a fejlődés érdekében tett töretlen aktivitása. A városok kisebb közigazgatási- és kulturális központokat alkotnak, illetve munkalehetőséget biztosítanak a környező települések lakóinak. A térség turisztikai potenciáljának erősítését szolgálja, a térségi tagsággal rendelkező Körös- Sárrét Turizmusáért Egyesület.

A HFS sikeres megvalósításához kellő alapot biztosít az egyesület kiterjedt tagsága. Meghatározó tényezőnek tartjuk továbbá, hogy minden érintett települési önkormányzat képviselteti magát szervezetünkben, mely fontos a megfelelő kommunikáció, érdekegyeztetés biztosításához.

Összegzésképpen elmondható, hogy a településeket jellemző földrajzi adottságok, gazdasági és társadalmi potenciálok, kulturális értékek hasonlósága, valamint az évek óta a térség fejlődése érdekében végzett közös munka jó alapot biztosítanak egy partnerségen alapuló, a helyi igényeket lehetőségeihez mérten maximálisan támogató közösségvezérelt fejlesztésnek.

HACS által lefedett települések: Bélmegyer, Bucsa, Dévaványa, Ecsefalva, Füzesgyarmat, Kertészsziget, Körösladány, Köröstarcsa, Körösújfalva, Szeghalom, Vésztő.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

Egyesületünk támogatási kérelmet nyújtottam be a VP6-19.3.1-17 kódszámú A LEADER Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása című felhívásra.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Az együttműködés célja, hogy a Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület magyarországi LEADER HACS és a romániai magyar lakta területe, a facsádi térség LEADER akciócsoportja ASOCIATIA MIROREGIONALA TARA FAGETULUI között olyan összefogás jöjjön létre, mely elősegíti mindkét akciócsoport illetékességi területének gazdasági és társadalmi fejlődését. Olyan társadalmi összefogás alakuljon ki, mely hozzájárul egymás illetékességi területén lévő turisztikai szolgáltatóinak, helyi termék előállító vállalkozásainak piacra jutásához, gazdasági és társadalmi szerepvállalásának erősödéséhez.	<ol style="list-style-type: none"> Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület ASOCIATA MIROREGIONALA TARA FAGETULUI 	17.579.557,- Ft	Megvalósult, kifizetett.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A Munkaszervezet irodája Szeghalom Tildy Zoltán utca 12 sz. alatt található. Egyesületünk munkaszervezeti irodájában a hét minden munkanapján lehetőség volt személyes és telefonos konzultációra, melyet igénybe is vettek a térségi szereplők. A konzultációkon általában az egyedi fejlesztési igények megvitatására került sor, illetve annak azonosítására, hogy az mely forrásból válhat finanszírozhatóvá. A Helyi Fejlesztési Stratégia Cselekvési tervének kidolgozása az összesített tapasztalatok, eredmények és igények tükrében a munkacsoporti értekezleteken történt meg. Három ágazati munkacsoport kezdte meg működését (önkormányzati-, civil- és vállalkozói), amelyekben megfogalmazásra kerültek a helyi szükségletek, lehetőségek, a prioritizált területek, a főbb fejlesztési irányok és a forrásallokáció. A munkában segítséget nyújtottak az egyesület tagjai és a Körös- Sárrét Turizmusáért Egyesület munkatársa.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Stratégiánk megalkotása során az esélyegyenlőséget alapvetően a nyilvánosság teljes biztosításával értük el. Ez a tervezés egész folyamata alatt biztosított volt a különböző kommunikációs eszközökön, tevékenységeken keresztül.

Stratégiánkban specifikus célként került megfogalmazásra az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása. Tényleges vállalásaink esetén olyan konkrét cselekvéseket határoztunk meg, melyek teljesítése egyesületünk szervezeti keretei és lehetőségei mellett valóban realizálhatóak. Kívánunk, olyan szervezetet támogatni, aki hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozik, ezt a megjelenő intézkedésben többlet támogatással fogjuk elősegíteni.

A hátrányos helyzetűek nehézségeinek kezelése érdekében a civil szervezetek számára tervezett intézkedés esetén magasabb összegre pályázhatnak azok, akik ezen csoportok segítségét, támogatását látják el, professzionális módon. Terveink között szerepel az akciócsoport szervezésében a helyi érzékenység növelése érdekében műhelymunkák, kiscsoportos egyeztetések szervezése, ahol az érintettek, a velük foglalkozó szakemberek, civil szervezetek képviselői vitathatják meg a hátrányos helyzetű csoportok sajátos problémáit, esélyegyenlőségük megteremtésének lehetőségeit, a kialakult jó gyakorlatokat és azok adaptálásának módjait.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A környezeti fenntarthatóság olyan alapkövetelmény, amely biztosítja a kivételes természeti erőforrások fennmaradását és fejlesztését. A stratégia és az abban foglalt intézkedési leírások törekednek arra, hogy olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek mérsékelik a mezőgazdaság okozta kedvezőtlen környezeti károkat, a szennyeződések, hulladékok kibocsátását más szektorokban is. Fontosnak tartjuk az újrahasznosítás, a megújuló energiák használatának elterjesztését és az innovációt. A környezeti fenntarthatóság ösztönzése a pályázati felhívások értékelésénél tervezett.

A fenntarthatóság és a környezetvédelem fontosságának előtérbe helyezése kiemelt fontosságú az akciócsoportnak, ami a megjelenő intézkedésekben kiemelt jelentőséget kap, ilyen eszközök többek között:

- megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten,
- vízmegtartást tartalmazó beruházások előnyt élveznek,
- a helyi erőforrásokra épülő fejlesztés előnyt élvez,
- a turisztikai célú fejlesztések során prioritást élveznek a gyalogos, vízi, kerékpáros túraútvonalak,
- okos megoldások, alkalmazások felhasználása.

Nem infrastrukturális projektek esetében támogatandók a szemléletformálásra irányuló programok, melyek a környezeti fenntarthatósághoz kapcsolódnak.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

- Eredményes intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

A HACCS a HFS kidolgozása során arra törekedett, hogy a helyi adottságokat és a közösség érdekeit szem előtt tartva a térségben a problémákat feltárja és megoldásokat keressen. A felhívások, hogy sikeresek lettek elengedhetetlen volt a jó kommunikáció, és a munkaszervezet irodában történt segítségnyújtás a pályázóknak. Azonban fontos megemlítenünk, hogy a HFS megvalósításának eredményességét a 2020 év elején megjelent covid járvány sajnos negatív irányban befolyásolta, de ezt a 2022-ben meghirdetett mikro-vállalkozások támogatása című felhívás kompenzálta tudta. A korábbi tapasztalatok azt mutatták, hogy a 2014-2020-as programozási időszakban kapott fejlesztési forrást kisebb összegben tudtuk kipályáztatni a kedvezményezetteknek. Ez egy tudatos döntés volt a HACCS részéről, hogy a rendelkezésre álló fejlesztési keretből minél többen tudjanak részesülni. Ezt a tapasztalatot felhasználva az akciócsoport ezt az elvet követve 5 felhívást tervezett, maximális elnyerhető 5 milliós összeggel, amit később 10 millió Ft-ra emeltünk a mikro-vállalkozásoknál. A beadott támogatási kérelmekből jól látszik, hogy az igény a programozási időszak végére sem csökkent, hanem inkább nőtt. A Covid járványból kilábalva a pályázói aktivitás még nagyobb volt, mint a járvány előtt. Ez a tendencia mind a három szférában megmutatkozott, természetesen a vállalkozásoknál ez csak fokozódott, részben az elmaradt bevételek, és a piaci kitettség miatt. Összeségében elmondható, hogy az 5 felhívásra 471 db támogatási kérelem érkezett be, amiből 341 db kérelmet tudtunk támogatni, kötelezettség vállalás teljes összege 826 396 579 Ft.

A felhívásokat kicsit átdolgozva a KAP ST-vel összhangban tovább fogjuk vinni a 2023-2027 időszakban az előző ciklusban megszokott keretek között.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma (db)	Támogatottak száma (db)	Felhívás keretösszege (Ft)	Kötelezettségvállalás mértéke (Ft)
Mikro-vállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-55-1-17	56	38	100 000 000	108 501 811
Helyi termék előállítás és feldolgozásának támogatása	VP6-19.2.1.-55-2-17	50	31	60 000 000	45 867 789
Turisztikai szolgáltatások fejlesztésének támogatása	VP6-19.2.1.-55-3-17	32	23	97 000 000	103 318 837
Kisléptékű településfejlesztési akciók	VP6-19.2.1.-55-4-17	16	8	128 000 000	55 747 728
Civil szervezetek fejlesztése	VP6-19.2.1.-55-5-17	72	52	80 000 000	73 036 440
Mikro-vállalkozások fejlesztésének támogatása	VP6-19.2.1.-55-6-20	198	148	327 265 413	452 654 232
Civil szervezetek eszközbeszerzéseinek és tevékenységének támogatása	VP6-19.2.1.-55-7-20	34	29	24 030 488	26 433 529
Kisléptékű településfejlesztési projektek támogatása	VP6-19.2.1.-55-8-21	13	11	72 000 000	69 229 523

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenység szintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevesbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő–műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikro vállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A „Békés Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027” című dokumentum stratégiai program- és operatív program fejezetei a Területfejlesztési Konceptióban rögzített hosszú- és középtávú célrendszerre építve határozzák meg Békés megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó fejlesztési prioritásait. Az öt prioritás részletes tartalmának meghatározása az egyes intézkedésekhez kapcsolódva a potenciális kedvezményezett kör, a releváns indikátorok és az előzetes forráskeret definiálását is jelenti, továbbá a prioritásonként – igény alapú – forrásallokáció mellett megtörténik a program lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása is. Békés Megye Területfejlesztési Programja a teljes tervezés elvét követve nem csupán az ágazati típusú operatív programokból finanszírozható fejlesztéseket, de a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), a hazai fejlesztési programokhoz, továbbá az esetleges nemzetközi együttműködésekhez illeszkedő beruházási elképzeléseket is rögzíti. Békés Megye Integrált Területi Programja (ITP) fókuszában ugyanakkor kizárólag a TOP Plusz keretében megvalósuló fejlesztések állnak. Az alábbiakban röviden bemutatjuk Békés megye fejlesztési célrendszerét, és az ezekhez kapcsolódó prioritásokat. Békés Megye Területfejlesztési Konceptiója a – helyzetelemzés, valamint az erre épülő helyzetértékelés és SWOT elemzés alapján – a következők szerint rögzíti a megye hosszú távú jövőképét: Békés vármegye agrárhagyományainak megőrzése mellett a kiegyensúlyozott térségfejlesztésre alapozó, a helyben élők számára magas színvonalú életkörülményeket biztosító, nemzetközileg is versenyképes mintatársaság. A jövőkép elérését két átfogó cél és három tematikus stratégiai, vagy specifikus- és egy területi cél szolgálja, melyek teljesüléséhez 5 megyei prioritás intézkedései biztosítják a komplex eszközrendszer. Békés vármegye hosszabb távú jövőképét a „Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén”, valamint az „A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplexfeltételrendszer megteremtésével” átfogó célok támogatják. Míg előbbi az életkörülmények fizikai hátterének javítására fókuszál, addig utóbbi összetett eszközrendszerrel a foglalkoztatási helyzet javításához, a térség szélesebb értelemben vett gazdasági infrastruktúrájának továbbfejlesztéséhez járul hozzá. Az átfogó célok teljesüléséhez a gazdaságfejlesztésre („Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét

javító horizontális gazdaságfejlesztés), a körforgásos gazdaságra való átállásra és a környezeti infrastruktúra megújítására („A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése”), továbbá a lakosság által igénybe vett szolgáltatások minőségének javítására („A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése”) fókuszáló tematikus célok járulnak hozzá. Ezekhez egy, a megyei perifériák felzárkóztatását segítő területi célkitűzés kapcsolódik („Társadalmi és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)”.)

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok

A Körös- Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület akcióterülete az ország déli, délkeleti, ezen belül Békés vármegye északi részén helyezkedik el. A térség településhálózatát az 5000 fő alatti kistelepülések dominanciája jellemzi. Településföldrajzi értelemben 4 óriásfalú, 4 község, 1 kistelepülés és 2 aprófalú alkotja. A négy 5000 fő feletti település (Dévaványa, Füzesgyarmat, Szeghalom, Vésztő) gazdasági-, egészségügyi és kulturális szempontból is kisebb központot jelent a környező kistelepüléseknek.

A településméret hátrányai mellett a közlekedési nehézségek is jellemzőek a tervezési területre.

Főútvonal csak három településen (Szeghalom, Körösladány, Köröstarcsa) halad keresztül. Keskeny nyomközű vasútvonalon Szeghalom, Füzesgyarmat, Körösladány, Dévaványa és Vésztő közelíthető meg. Az akcióterületet alkotó települések közül tehát csak három (Szeghalom, Körösladány, Köröstarcsa) rendelkezik viszonylag jó megközelíthetőséggel. Ezt a tényt tovább árnyalja a közforgalmú utak nagyon rossz minősége is. Ebből adódóan a települések nagy részének komoly nehézséget jelent az ország és a vármegye gazdasági keringésébe való bekapcsolódása.

A vármegyében jelentős nagyváros Békéscsaba, illetve Gyula a legtávolabbi településről egy óra alatt érhető el személyautóval. Tömegközlekedéssel ez akár 1,5- 2 órát is igénybe vehet.

Az akcióterület minden települése az ország gazdasági és kulturális centrumtárségeitől távol helyezkedik el.

(Forrás: 2014-2020 KSVE HFS)

Környezeti adottságok

Az akcióterület az ország tájfeldrajzi beosztása szerint teljes területével egyetlen nagytáj, az Alföld, ezen belül a Berettyó-Körös Vidék középtájegység része. A terület természetföldrajzi értelemben meglehetősen egységes képet mutat. Klíma adottságaiban DK-i fekvéséből következően a kontinentális jegyek éreztetik hatásukat. Éghajlata az Alföld középső és északi részeihez képest melegebb, szárazabb. A telek középhőmérséklete magasabb és a fagymentes időszak hossza rövidebb, mint az Észak-Alföldön. Déli fekvése a magasabb éves középhőmérsékletekben és a napsütéses órák magas számában mutatkozik meg. A terület talajadottságai elsősorban a szántóföldi növénytermesztésnek és a rét-, legelő gazdálkodásnak kedveznek. A mély fekvésű és magas talajvízű területeken a belvíz okozhat komoly károkat.

Nagy jelentőségű természeti erőforrást jelent a terület termál- és gyógyvíz készlete, és az erre alapozott nagyhírű fürdők. 70 °C feletti hőmérsékletű hévizek feltárására van lehetőség. Ezekből a hévíztároló körzetekből kerülnek felszínre Dévaványa és Füzesgyarmat gyógyvizei.

További fontos természeti potenciált képez a térség vízhálózata, vizes élőhelyei, melyek kiemelkedő természeti értékeket hordoznak. Az akcióterület természetes vízfolyásai a Sebes – Körös, a Berettyó, és a Kettős- Körös. A folyók vízrendszerének vízjárását két tényező befolyásolja alapvetően. Egyrészt a Tisza visszaduzzasztó hatása, másrészt a határon túli hegyvidékről – Erdélyi – középhegység –érkező árhullámaik itt futnak egymásra, különösen nagy vízhozamokat eredményezve.

A Körösből lefűződött holtágak, morotvák gazdag vízi élővilágnak adnak otthont és kiváló horgászparadicsomok.

A sekélyebb vízborítású Mágor-pusztai vizes élőhelyen a madárvilág is átalakul: piroslábú cankók, gólyatöcsök és godák lepik el a területet, amik megosztoznak élőhelyükön a nagy számban előforduló bíbicekkel, illetve a fel-felbukkanó pólingokkal és pajzsoscankókkal. A vizes élőhelyek vonzzák a ragadozókat is, Mágor-pusztán környékén gyakran találkozhatunk vadászó rétisasokkal.

Jelentős táji és kultúrtörténeti érték a Vésztőtől mintegy öt kilométerre, 13 hektáros területen elhelyezkedő Mágori-domb és közvetlen környezete. A Holt-Sebes-Körös ölelésében húzódó, a Vésztő-Mágor Történelmi Emlékhelyet is magába foglaló mintegy 947 hektáros terület 1987-ben vált védetté, majd Mágor-pusztán elnevezéssel lett a Körös-Maros Nemzeti Park részterülete.

A terület különleges botanikai értéke, hogy a lecsapolás előtti időket idéző vegetáció, a Holt-Sebes-Körös hínártársulásai, nádasai, gyékényesei, a medret kísérő ligeterdők, valamint az egykori árterület kiszáradása révén másodlagosan elszikesedett élőhelyek társulásai viszonylag szűk térben tanulmányozhatók.

Az ártér fölé több mint 7 méterrel magasodó kettős Mágori-domb a Kárpát-medence egyik legnagyobb és legjelentősebb új kőkori-bronzkori lakóhalma. Területén a régészeti feltáró munka eredményeként őskori települések maradványai mellett a Csolt-nemzetség Árpád-kori monostorának maradványai kerültek napvilágra. A monostor múltját és leleteit bemutató állandó kiállítás látható itt, míg a vele szemben lévő dombon a feltárt őskori telep részletei tekinthetők meg.

A Békéscsaba-Fáspusztát Magyarország utolsó, épen fennmaradt sziki tölgyesei között tartják számon. Ez az élőhely azért képvisel kiemelkedő értéket, mert valamikor az Alföld jellegzetes erdőtársulása volt, melyből mára csupán néhány helyen maradtak meg állományok a Tiszántúlon. Zoológiai szempontból is kiemelkedő értékekkel bír.

A Dévaványai-Ecsegi puszták a Körös- Maros Nemzeti Park legnagyobb, egyben legmozaikosabb, szikes gyepek és a Hortobágy-Berettyó folyó által uralt, szántókkal, facsoportokkal tagolt részterülete, mely Dévaványa és Ecsegfalva határait érinti. Az 1975 óta védettség alatt álló terület 13 085 hektáron őrzi a valamikori Nagy-Sárrét peremterületén fekvő, a folyószabályozásokat megelőzően a Tisza és a Berettyó áradásai által táplált egykori mocsárvidék jellemző élőhelyeinek maradványait, a hozzájuk kötődő jelentős növény- és állatfajokkal. A fokozottan védett részek kiterjedése 2659 hektár.

A terület mai élőhelyi adottságai mellett kiváló feltételeket biztosít a világszinten veszélyeztetett túzoknak (Otistarda). A Dévaványa térségében élő, a magyarországi állomány egyharmadát adó populáció a védelmi tevékenységnek köszönhetően az elmúlt tíz év során enyhe növekedést mutatott és jelenleg több, mint 500 egyedet számlál.

Réhelyi Látogatóközpont Dévaványa és Ecsegfalva között félúton található. A központ külső bemutatóhelyein a túzok, illetve különböző magyar őshonos állatfajok testközelből figyelhetők meg, többek között magyar szürke marha, bivaly, rackajuh, mangalica sertés és különböző baromfifajták. A látogatóközpontból kiindulva tanösvény mutatja be a terület növény- és állatvilágát, illetve a védett területen kijelölt kerékpártúra útvonalak találhatóak.

Kulturális erőforrások

Az akcióterület legjelentősebb kulturális értéke a Vésztő és Szeghalom között található, kettős Mágori-domb, mely a Kárpát-medence egyik legnagyobb és legjelentősebb új kőkori-bronzkori lakóhalma. Területén a régészeti feltáró munka eredményeként őskori települések maradványai mellett a Csolt-nemzetség Árpád-kori monostorának maradványai kerültek napvilágra. A monostor múltját és leleteit bemutató állandó kiállítás látható itt, míg a vele szemben lévő dombon a feltárt őskori telep részletei tekinthetők meg.

A Vésztő- Mágor Történelmi Emlékhely szerves része a Népi Írók Szoborparkja, amelyben a nehéz sorban élő emberek életét, mindennapi küzdelmét bemutató írók, költők, közéleti személyek portréi láthatók. A látóvalók között megtalálható egy új kőkori lakóház valamint egy Pákásztanya is, mely a halászat és gyűjtögetés ősi foglalkozásának állít méltó emléket.

(Forrás: 2014-2020 KSVE HFS)

Az Emlékhely fejlesztése, további tartalommal való megtöltése a lokalitáson túlmutató turisztikai attrakció lehetőségét rejt magában. Ennek megvalósulása elengedhetetlenül fontos lenne a térség szempontjából, hiszen ilyen léptékű turista invitáló bemutatóhellyel nem rendelkezünk.

Bélmegyer külterületén, az erdőben található a szeghalmi Kárász-család által 1850-ben építtetett romromantikus-eklektikus stílusú vadászkastély. A kastélyhoz tartozó 5 hektáros parkból 1 hektár védett. A park legjelentősebb faegyede egy 500 cm törzskerületű kocsányos tölgy. Az épület műemléki védetség alatt áll.

A településtől 5,5 km-re található a Wenckheim vadászkastély, melyet báró Wenckheim Béla építtette 1855-1862 között, romantikus és eklektikus stílusban, Ybl Miklós tervei szerint. A kastély főépülete szabálytalan alakzatú, részben emeletes épület, 2242 m² alapterülettel, mely összesen 147 helyiségből áll. Aföldszinten gyönyörű kazettás, famennyezetes ebédlő található. Az előtérből az emeletre vezető fa lépcső ma is az épület díszjele. (Forrás: www.belmegyer.hu)

Dévaványa városképi jelentőségű épületei a református és katolikus templom, mindkettő a város főterén áll. Utóbbi műemlék jellegű épület, 1908-ban épült késő barokk, klasszicizáló stílusban. A református templom újjáépítése 1887-es keletű, uralkodó stílusa a neoklasszicista. Az építmény tornya 63 m magas, a Tiszántúl egyik legmagasabb templomaként jegyzik. Említést érdemel kiváló akusztikája, amely csodálatos templomi hangversenyek rendezését teszi lehetővé

A város egyik kulturális színpontja és idegenforgalmi látványossága a **DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény** impozáns épülete. Dr. Bereczki Imre néprajzkutató és régész által 65 éven át összegyűjtött adattári, levéltári, néprajzi anyag 2000. április 14-én vált múzeumi intézménnyé. Az alapító Dévaványán született, élt, s gyűjtötte a helység és annak környékének szellemi és tárgyi emlékeit. A múzeum egyik állandó kiállításával rá emlékeznek. (Forrás: 2014-2020 KSVE HFS)

Füzesgyarmaton **található az országosan egyedül álló Galambos Hintókészítő Műhely, ahol** 1980 óta készülnek a hazai fogathajtókon és lovas gazdákon kívül Európa legtöbb országában, sőt Kenyában is ismert és elismert kocsik. 2002-ben igényesen kialakított új telepre költözött a Galambos műhely, ahol egy bemutató terem is látogatható. (www.fuzesgyarmat.hu)

A szeghalmi Kárász Kastély építtetője az 1830-as évek második felében, horgosi Kárász Miklós aranykulcsos kamarás, a királyi hétszemélyes tábla tagja. A kastélyt középen négy toszkán oszlopos szárazbejáró és a mögötte lévő felső szintre vezető lépcsőház két szimmetrikus szárnyra tagolta. Fia, Kárász Imre az épületet 1865 után Ybl Miklós tervei alapján a keleti oldalon keresztiszárnyal bővítette és közvetlen szomszédságában kétszintes, teraszos zenepavilont emeltetett. Az épület jelenleg középiskolai kollégiumnak ad helyet.

Simay János az 1800-as években a szeghalmi község aktív tagja volt. Nyugállományba vonulása után több alapítványt tett, többek között a község javára, hogy házáat, illetve annak telkét és hozzá megfelelő jövedelmet biztosítva, óvodát emeljenek. A romantikus stílusjegyeket hordozó Kisdédóvó épülete 1885-ös megnyitásakor az ország legmodernebb ilyen intézményeinek egyikeként kezdte meg működését. Feladatát 101 éven keresztül látta el. Az épület felújítását követően gyűjteményi-közösségi kulturális szerepet tölt be. Itt található az országban egyedülálló katonai relikviákat bemutató magángyűjtemény, a „Mundérba bújt történelem” címet viselő kiállítás.

A település Református temploma egyedüli, ugyanis görögkereszt alaprajza páratlan a református templomok között. Az épület barokk-copf stílusban épült. A Római katolikus templom kialakítása építészeti szempontból Magyarországon egyedülálló, mivel a földesúri dézsmapincével, közvetlenül fölé épített (egy alapozású) főúri magtárat lehet látni. 1869-ben a község földesurai katolikus kápolnává alakították át a magtárat.

A templom épület mellett található harangtorony az Alföldön egyedülálló lépcsős gúla alakú szoknyás fa harangláb. A nem függőleges felületeket zsindelel borítja. A toronyban négy harang található.

Szeghalom további jelentős épített öröksége a D'Orsay Kastély. A „magját” báró Wenckheim Ferenc vetette meg, mikor szeghalmi birtokán dézsmapincét és magtárat, valamint kasznár lakot, illetve az úriszék tartása időszakára saját lakás céljából kúriát építtetett. A kastélyhoz tartozó közel 8 hektáros park utolsó tanúja az épület szomszédságában látható védett kocsányos tölgy. Az épület falai között jelenleg a helyi könyvtár és muzeális gyűjtemény kapott helyet.

A település kulturális öröksége Péter Andás sírkápolnája, mely egy kisebb méretű görög templomra emlékeztet. Péter András a város életének a 19. század második felétől meghatározó egyénisége volt. Végrendeletében 1504 holdat gimnáziumépítés céljaira adományozott a Református egyháznak. Az iskola ma is alapítója nevét viseli. (Forrás: www.szeghalom.hu)

A települések nagy részén aktívan őrzik a régi értékeket, hagyományokat, hiszen sok helyen találhatóak további tájházak, illetve hely- és kultúrtörténeti kiállítások.

A hagyományok ápolására több településen működik néptánc, népdal, illetve népzenei csoport, lovas egyesület, illetve íjászegyesület, akik nemcsak a környék településein, hanem országos szinten is képviselik a térséget.

A társadalom állapota

Demográfiai helyzet

Az akcióterület lakónépessége – az ország egészére jellemző folyamatokkal összhangban – folyamatos csökkenést mutat. Ennek oka az egyre erősödő természetes fogyás, az elöregedő lakosság és a vándorlási veszteség, amely leginkább a reprodukcióra képes lakosságot érinti. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok egymást erősítő hatásának következtében a csökkenés üteme enyhén gyorsul.

Az elvándorlással érintett fiatal lakosságon belül magas a jól képzettek aránya. A térség helyben és helyből elérhető munkaerőpiaca ugyanis nem kínál elég lehetőséget a tehetséges, ambícióval rendelkező munkavállalók számára.

Az akcióterület demográfiai ollója egyre tágabbra nyílik és a tendencia nem lassul. A problémát fokozza, hogy a települések kétharmada 5000 fő lélekszám alatti, és 3 esetén (Bélmegyér, Kertészsziget, Körösújfalú,) az ezer főt, sőt Kertészsziget és Körösújfalú esetében mára már az ötszáz főt sem éri el. Itt hosszú távon az elnéptelenedés veszélyével is számolni lehet. (Forrás: TEIR)

A térség irányába jelentős bevándorlás nem jellemző, így a 2000 után súlyosabb méreteket öltő negatív előjelű demográfiai tendencia a jövőben is folytatódni látszik. A természetes fogyás mértéke a Békés vármegyeinél kisebb, míg az országosnál nagyobb volumenű (természetes fogyás mértéke -10,36 ezrelék), viszont az elvándorlás aránya egyértelműen erőteljesebb, mint a vármegyei trendek. (Forrás: TEIR)

Az akcióterület korstruktúráját vizsgálva leginkább szembeötlő a 14 éven aluliak arányának csökkenése (2021-ben az állandó népességből 13,61%), ezzel szimultán a 60 éves kor feletti halmazának gyarapodása (2021-ben az állandó népességből 19,9%). Tekintve, hogy a két változás mértékében közel egyező volt, az eltartott népesség száma az elmúlt időszakban jelentős ütemben nem változott. Az akcióterület öregségi mutatója az alábbi településeken a többi településtől jóval magasabb értékeket mutat: Bélmegyér, Kertészsziget, Körösújfalú. (Forrás: TEIR)

Elmondható tehát, hogy a térség társadalmilag egyértelműen öregedő, az eltartottak aránya a fiatalok nagyarányú elvándorlása okán ugyan nem növekszik, azonban a terjedelmessé váló idős népesség a települések gyors demográfiai krízisét erősítheti.

A kedvezőtlen demográfiai mutatók hangsúlyossá teszik a tervezési terület népességmegtartó erejének kérdését, melynek megerősítésében az identitásnak, a kulturális és közösségi tevékenységeknek kiemelt szerepe lehet.

Képzettségi mutatók

Az akcióterület lakosságának képzettségi szintje és a képzettségbeli javulás tendenciája országos és vármegyei összehasonlításban egyértelműen alacsonyabb. Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők arányát sikerült nagymértékben csökkenteni, azonban azok száma, akik maximum 8 általános iskolai osztályt végeztek, mai napig

kiemelkedően magas. Különösen magas ez az arány Bucsa, Kertészsziget, Körösújfalú településeken. (Forrás: TEIR) Az érettségizettek aránya lassan, de biztosan emelkedik, ugyanígy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma is. A térségben felsőfokú oktatási intézmény a településektől távol helyezkedik el (pl. Debrecen, Békéscsaba, Gyula, Szolnok). Gyakori és a térség számára szomorú tendencia az „agyelszívás”. A középiskola befejezését követően egyetem, főiskola választó fiatalok a diploma megszerzése után csekélyszámban térnek vissza, így a helyi értelmiségi réteg bővülése nagyon lassú. A magasan képzettek döntő többségben elhagyják a térséget, ezáltal is mélyítve a komplex társadalmi problémákat.

Jövedelmi viszonyok

A lakossági jövedelmi viszonyok alakulása, illetve az arra épülő fogyasztás alapvetően meghatározza a térség lakosságának életminőségét. Az egy lakosra jutó belföldi nettó jövedelem (2021-es évben) 1.169.702.-Ft, mely 90%-a a vármegyei és 74%-a az országos átlagnak. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya 43,1 %, míg a vármegyei átlag 42,2%, az országos pedig 33%. (Forrás: TEIR)

A tervezési területre jellemzően magas a munkanélküliség, mely inkább a középkorú álláskeresőket sújtja. A 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya 15,65%, a 45 év feletti álláskeresőké 47,08%. A háztartások foglalkoztatási jellemzői, azaz a keresők számának alacsony volta és az alapvetően jellemző alacsonyabb keresetekből adódóan az itt élők zöme szociális, megélhetési problémákkal küzd.

Fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoportok

A civil munkacsoport által megfogalmazottak, a korábban vázolt társadalmi folyamatok valamint a települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjainak (Forrás:www.tkki.hu) áttekintéséből az alábbi fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoportokat és az őket érintő legmarkánsabb problémákat a 2. számú mellékletben határoztuk meg.

Civil szervezetek

A térségben jelentős mennyiségű (1000 lakosra viszonyítva közel 5db) bejegyzett civil szervezet tevékenykedik, melyek nagy része települési hatáskörű. (Forrás:www.teir.hu) Nagy részük fontos szerepet tölt be a helyi közösségek életében, sokszor hiánypótló a munkájuk. A tevékenységük szerteágazó, megtalálhatóak közöttük a hagyományápolást (pl: Körös- Sárréti Hagyományörző Íjász Egyesület, Hagyományörző Nők Egyesülete) településszépítést (pl: Körösladányi Városszépítők Egyesülete, Dévaványa Felemelkedéséért Közalapítvány), kulturálódást (Szeghalmi Kulturális Egyesület, Sárréti Népdalkör Egyesület, Fiatalok Közössége Szeghalomért Egyesület), sportolást (Bucsa Sportegyesület, Szeghalmi Sporthorgász Egyesület,) célul tűztek, de jelentős a száma a különböző hátrányos helyzetű és veszélyeztetett társadalmi csoporttal foglalkozóknak (pl: Fűzesgyarmati Nők Egyesülete, Vésztői Sérült Gyermekekért Egyesület) is.

Általánosságban elmondható, hogy legnagyobb problémájuk a jelentős forráshiány eszközeik bővítéséhez, cél szerinti feladataik megvalósításához, illetve a kevés igazán aktív tag. Jellemző, hogy van egy-két elszánt személy, aki a „hátán” viszi az egyesületet, viszont gondot jelent a további működés, ha esetleg ők valamilyen oknál fogva nem látják el tovább a feladatokat.

A gazdaság helyzete

A közösség területén 2023 első negyedévében a munkanélküliségi ráta 8,4%, mely meghaladja a vármegyei (7,1%) és az országos (3,9%) átlagot is. A tavalyi évhez képest Békés vármegyében volt a munkanélküliségi ráta legnagyobb növekedése (3,1 százalékpont). (Forrás: www.ksh.hu) Bár az előző évekhez képest javuló tendencia figyelhető meg, ez azonban alapvetően a közfoglalkoztatási programoknak köszönhető és nem a ténylegesen létrejött új munkahelyeknek. A működési területen a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya 55,6%. 11 település esetében a regisztrált munkanélküliek közül minden második tartósan munka nélkül levőnek minősül.(Forrás: TEIR)

A munkaerőpiacon való elhelyezkedést nagyban nehezíti a képzettség hiánya, valamint az életkor is. Ez egy egyébként is szűkös munkakínálat esetén tovább erősíti a problémákat. A fiatal, pályakezdők az alacsony vagy hiányzó munkatapasztalat, a 45 év feletti korosztály pedig a vélelmezett munkaerő képesség csökkenése miatt szenved hátrányt. A fenti tendenciák jól nyomon követhetőek a statisztikákban is, hiszen minden említett csoport felülreprezentált a munkával nem rendelkezők körében. Akcióterületünk esetében a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek arány magasan a vármegyei és az országos átlag feletti, 47,99%. (Forrás:TEIR)

A családok vásárlóerejét alapvetően meghatározza a munkajövedelem megléte, illetve annak mértéke. A helyi fizetőképes kereslet alacsonyabb az országos átlagnál, ezért a vállalkozások jelentős része más országrészekbe ingázva vállal munkát (főként az építőiparban) és a munkavállalóikat napi/heti rendszerességgel utazzatják. A naponta ingázó foglalkoztatottak aránya 27,8%, mely jelentős a 22,6%-os vármegyei arányhoz képest.(Forrás: TEIR)

A térségben is jelentős a közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak aránya, mely azonban sokszor az egyébként is gyenge lábakon álló gazdasági szereplők versenyképességét csökkenti.

A közösség területén lévő vállalkozásokra alapvetően a tőkeszegénység jellemző, ezért a cél sokszor a túlélés, nem az innováció és a fejlesztés.

A vállalkozások közötti együttműködési formák nem jellemzőek. Ágazaton belül és az egyébként egymásra épülő ágazatok között sincsenek kialakult együttműködési formák sem a termelésben, sem az értékesítésben, sem a szolgáltatásban. Ehhez járul a közlekedési infrastruktúra fejletlensége, a térség rossz megközelíthetősége, a fő- és alsóbb rendű utak nem megfelelő minősége, mely piacra jutásukat tovább nehezíti.

A térségben a társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások jegyzett tőkéje egy lakosra számítva 2022-ben 63,68 e Ft volt, mely messze az országos átlag alatt van. A térségben működő vállalkozás többsége mikro-vállalkozás. A regisztrált őstermelők száma (2022) 3261 fő. (Forrás:TEIR)

A térség legnagyobb foglalkoztatói: Billerbeck Kft. (textilgyártás) – Szeghalom, Csaba Metál Zrt. (járműalkatrész-gyártás) – Szeghalom, Felina Hungária Kft. (alsóruha-gyártás) – Szeghalom, Henkel Magyarország Kft. – (tisztítószer gyártás) Körösladány, KUKA Hungária Kft. (ipari robotok gyártása) – Füzesgyarmat, Likerné Dr. Diószegi Mária (villamosmotor és áramfejlesztő gyártás) – Dévaványa, NovationTech HU Kft. (sport- és luxusautók műanyag alkatrészének gyártása) – Szeghalom.

Az akcióterületen a foglalkoztatás elősegítésére az alábbi településeken létesült Ipari Park: Füzesgyarmat, Körösladány, Szeghalom.

Bár térségünk érintetlen táji értékekben gazdag, a turizmus mégsem számít húzó ágazatnak. A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma 620 db, melyek négy településen találhatóak (Bélmegyer, Dévaványa, Füzesgyarmat, Szeghalom). A vendégéjszakák száma 7230 db, melyből a külföldiek által eltöltöttek aránya 24,6%. Az átlagos tartózkodási idő 1,9 nap.

A falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma 5 db, a vendégéjszakák száma 41 db, ebből külföldiek által eltöltöttek aránya 0 %. Az átlagos tartózkodási idő 1,5 nap. (Forrás: TEIR 2013)

Fentiekből megállapítható, hogy az ide érkezők alapvetően üzleti ügyben illetve átmeneti, átutazó jelleggel érkeznek a térségbe.

Az előző tervezési időszakban több vidékies hangulatú szálláshely (pl: Füzesgyarmat, Vésztő), illetve gyermek- és ifjúsági tábor (pl: Szeghalom- Várhely, Dévaványa) épült vagy került felújításra.

7.2 SWOT analízis

1. A belső erősségek és gyengeségek, valamint a külső lehetőségek és veszélyek összegyűjtése, strukturálása.

<p>ERŐSSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> -Jelentős természeti értéket képviselő, védett természeti területek -Sokszínű táji, (népi-) épített, tárgyi és szellemi örökség (kunhalmok, Vésztő-Mágor) - A holtágak és a Körösök jelenlétére alapozott vízi turizmus -Hagyományokkal rendelkező, múltjára méltán büszke közösség, aktív civil szervezetek -Szakértelemmel rendelkező termelők és szolgáltatók -Nagyszámú szabad, olcsó munkaerő -Helyi élelmiszerek, és kézműves termékek iránti igény megjelenése 	<p>LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> Határ menti kapcsolatok fejlődése -Meglévő civil szervezetek aktivitásának növekedése - Jól kihasználható közösségi terek jönnek létre - Figyelemfelhívó rendezvények - külső források bevonása a gazdasági fejlesztésekbe -Új munkahelyek megteremtése, önfoglalkoztatás lehetőségének elősegítése - Helyi termékek piaci pozíciójának erősödése -Természeti- és kulturális értékek turisztikai hasznosulása
<p>GYENGESÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> Humán kapacitásfejlesztés hiánya -Turisztikai szolgáltatások mennyisége, minősége nem megfelelő - A 21. századi igényeket teljes körűen kielégítő, komplex turisztikai attrakciók hiánya - Nincs a településeket megkülönböztető imázs, egyéni településkarakter - Tőkeszegény vállalkozások - A helyi termék piacra jutásának, kereskedelmiháttérének megteremtése, - Jelentős forráshiány eszközeik bővítéséhez, cél szerinti feladataik megvalósításához - Összefogás, térségi szemlélet hiánya 	<p>VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> -Térség további leszakadásának erősödése - Magasan képzettek az ország más területein találnak munkát - Előregedő népesség - Közösségi értékek elértéktelenedése, túlzott individualizmus - Megfelelő tőke híján a mikro-vállalkozások, kistermelők tönkremennek -Vállalkozási önerő hiánya - Megfelelő forrás hiányában a nagyobb beruházást igénylő turisztikai fejlesztések elmaradása -Térségi lobbitevékenység hiánya, egyéni fejlesztési célkitűzések

A SWOT elemzés alapján megállapítható, hogy a HACS területét magába foglaló településeken a fejlesztési potenciál magas, köszönhetően az adottságoknak. Kiemelten kell kezelni a tőkehiányos vállalkozások megerősítését, inspirálni szükséges a vállalkozásokat az innovatív fejlesztésekre. A térség környezeti potenciálja szintén magas, így annak fejlesztése, kihasználása pozitív hatással van az egész térségre. A még kihasználatlan potenciál számos területen rejt lehetőséget, amely térségi összefogással, tudatos fejlesztési tevékenység folytatásával, helyi adottságokra és reális igényekre építve lépésről-lépésre megvalósítható. Fontos célkitűzés a térség természeti és épített értékeinek kihasználása a fenntarthatóság biztosítása érdekében.

Az erősségek jó alapot jelentenek a stratégia kialakításához, ezen túlmenően a lehetőségek kihasználásához. A természeti és társadalmi örökség meglévő elemeire építve, és a térségben meglévő értékekre, hagyományokra támaszkodva komoly

növekedés érhető el mind gazdasági, mind társadalmi téren. Az akciócsoport településeinek idegenforgalma elsősorban a környező, vizekkel szabdaltnak, kultúrtörténeti értékekben gazdag táj aktív turisztikai lehetőségeire (vízi-, kerékpáros-, gyalogos-, öko-, lovas-, horgász-, vadászturizmus) és a kulturális tradíciókra, örökségturizmusra (pl. kastélyturizmus) építve fejleszhető. A térség gazdasági pozíciójának erősítése helyi vállalkozások lehetőségeinek javításával érhető el, mellyel egyenes arányban nő a jövedelemtermelő képességük, javul piaci pozíciójuk, illetve versenyképességük. A fejlesztések eredménye lehet a térség gazdasági területein erősödő és a korszerű technológiát alkalmazó - lakosai számára jövedelmező munkahelyet biztosító - vállalkozások. A meglévők mellett új, ígéretes vállalkozások indulnak, melyek újabb munkahelyeket generálnak. A fejlesztéseknek köszönhetően javul a térség lakóinak életminősége, csökkenhet az elvándorlás mértéke.

Támogatni szükséges a helyi termékek előállítását, népszerűsítését, mert ezek nemcsak munkahelyet és jövedelmet teremtenek, hanem erősítik a helyi identitást is. Közvetlen a termelőtől a helyi piacokon a falusi vendégasztalokon át akár a közétkeztetésig juthat el a helyben előállított egészséges termék. A kistermelők és családi gazdálkodók a termelés során sok esetben a természetes növényvédelmi és tápanyag visszapótlási módszereket alkalmazzák, így közvetlenül hozzájárulnak az egészségesebb életmódhoz, változatosabb mezőgazdasági környezet fenntartásához.

A térségi civil szervezetek támogatása, erősítése pozitívan hat az akciócsoport helyi értékeinek megőrzésére, a kulturális élet színesítésére, a turisztikai tartózkodási idő növelésére rendezvényeken keresztül, a lakosság egészségügyi állapotának és szociális helyzetének javítására. Tevékenységük igen sokrétű, számos területet érintenek, jelentős szereppel bírnak a hagyományápolásban, a szabadidő hasznos eltöltésében. Közösségi akciókkal, a lakosság bevonásával hozzájárulnak a közösségi identitás és a „jó életérzés” erősítéséhez, az elvándorlás csökkentéséhez. A tevékenységek eredményeként várhatóan fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi társadalom bevonása által erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, valamint a településekhez való kötődés.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű

infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

A tervezési terület fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődésének elősegítése, a hagyományokra alapozva, környezettudatos technológiák és módszerek bevonásával, az érintett közösség aktív részvételével és közreműködésével

A Körös- Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület több éves működése alatt mindig a LEADER alapeszményének megfelelően alulról építkezve, a térség valós lehetőségeit és igényeit figyelembe véve, a közösség tagjainak széles körét segítve végezte munkáját. A tervezési és megvalósítási folyamatokat közös gondolkodás és cselekvés jellemezte, nagy hangsúlyt fektetve a közreműködők, segítők és a projektgazdák rendszeres képzésére.

Mindezek ellenére a tervezési területhez tartozó települések közösségeire is negatív hatással volt a globális szinten tapasztalható egoizmus és individualizáció. Az elmúlt évek világszintű egészségügyi, gazdasági és társadalmi nehézségei azonban újra ráirányították a figyelmet az egyéni igények előtérbe helyezése helyett a közösségben rejlő mérhetetlen erőforrások jobb használatára.

Jövőképünk és fő célkitűzésünk meghatározását alapvetően ez a felismerés befolyásolta. Nem kis feladatot szeretnénk magunkra vállalni akkor, amikor szembe menve az alapvető társadalmi trenddel ismét előtérbe szeretnénk helyezni a közösségi gondolkodást és cselekvést. Elsőként települési szinteken szükséges ezt megvalósítanunk, hiszen tervezési területünkön elég nagy eltérések tapasztalhatóak ezen a téren. Az optimális helyi szintek elérése esetén tudunk további feladatokat meghatározni és teljes térségünkre kiterjeszteni ezt a metódust.

Meggyőződésünk, hogy ez a szemléletváltás elengedhetetlenül fontos és elkerülhetetlen a negatív társadalmi folyamatok lassításához, egy élhető és fenntartható vidéki lét kialakításához és a térség fennmaradásához.

Ennek megvalósításához azonban számba kell vennünk szellemi, kulturális, humán- és materiális erőforrásainkat, megbecsülni és helyén értékelnünk azokat, majd erre alapozva és építkezve újrafogalmazni a helyi és térségi együttműködési lehetőségeket.

A hagyományos megoldási módok mellett nagyobb figyelmet kell szentelnünk az új vívmányok megismerésének és saját rendszereinkbe illesztésének. Mindenekelőtt pedig helyi és helyközi közösségeink működőképességét szükséges helyreállítani és újra megtanulni, hogy miként is lehet azokat céljaink eléréséhez maximálisan használni és a szó jó értelmében kihasználni.

8.2 A stratégia célhierarchiája

Specifikus célok:

- a vidéki térségben a mikro-vállalkozások indítása, fenntartása, erősítése
- megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten;
- okos megoldások felhasználásának támogatása;
- helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása;
- az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

A stratégia specifikus céljai teljes egészében illeszkednek a Körös- Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület alapvető céljához és a 2023- 2027-es tervezési időszakban megvalósítani kívánt stratégiai fontosságú lépésekhez.

A gazdasági és társadalmi szereplők egymásra utaltságának felismerése és a közös gondolkodás, cselekvés ezen gondolat mentén való megszervezése alapvető fontosságú feladata egyesületünknek. A térség fennmaradása és fejlődése érdekében szakmai munkánkat elsődlegesen ebbe az irányba kell terelnünk.

Az új technológiák megismerésére irányuló folyamatos képzések és szemléletformáló előadások mellett, az intézkedéseknek is maximálisan ezeket a szempontokat kell szolgálniuk.

9 Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

Az egyes intézkedéseket az alábbi szerkezetben kérjük bemutatni:

- 1) Az intézkedés megnevezése: **Civil szervezetek eszközbeszerzés és közösségfejlesztő rendezvények támogatása**
- 2) Specifikus cél: Az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.
- 3) Indoklás, alátámasztás: Az intézkedés hozzájárul helyi közösségeink működőképességének helyreállításához, segíti a szellemi, kulturális és humán erőforrásaink összegyűjtését, bemutatását majd erre alapozva és építkezve újrafogalmazni a helyi és térségi együttműködési lehetőségeket.
- 4) A támogatható tevékenységek meghatározása:
 - Rendezvény szervezése/lebonyolítása
 - Eszközök beszerzése
 - Építés
- 5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:
 - Személygépjármű beszerzés
 - Élő állat vásárlás
 - Használt árucikkek beszerzése
 - Támogatási jogosultságok megvásárlása
 - Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése
 - A rendezvények alábbi kategóriái: falu- és városnap, nemzeti és vallási ünnepekhez kapcsolódó események, az adott településen már szokásos programok
- 6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
- 7) A jogosultak köre:
 - Egyesületek
- 8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

A kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához, ezért az egyes intézkedések alatt meghatározott kritériumoknak logikailag összefüggésben kell lenniük az intézkedésekhez tartozó céllal/célokkal.

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás: **40 000 000 Ft**
- a támogatás intenzitása: legfeljebb 90%
- a projektméret korlátai: 250.000 Ft – 2.000.000 Ft
- a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.I.félév-2027.I.félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

támogatásban részesült projektek száma: 15 db-30 db

támogatásban részesülők: 15-20 db

1) Az intézkedés megnevezése: **Közösségi összefogást ösztönző fejlesztések támogatása**

2) Specifikus cél: Az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

3) Indoklás, alátámasztás: Az intézkedés hozzájárul, hogy ismét előtérbe helyezzük a közösségi gondolkodást és cselekvést. Elősegíti a helyi és helyközi közösségeink működőképességének helyreállítását, illetve annak újratanulását, hogy miként is lehet azokat céljaink eléréséhez maximálisan használni.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Eszköz és gépbeszerzés
- Közösségi terek felújítása, infrastrukturális fejlesztése
- Építés
- Helytörténeti kiadványok kiadása

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

A kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához, ezért az egyes intézkedések alatt meghatározott kritériumoknak logikailag összefüggésben kell lenniük az intézkedésekhez tartozó céllal/célokkal.

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás **76 000 000 Ft**

b) a támogatás intenzitása: legfeljebb 90%

c) a projektméret korlátjai: 4 000 000-10.000.000 Ft

d) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.I.félév-2027.I.félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

támogatásban részesült projektek száma: 10-15 db

támogatásban részesülők: 6-11 db

1) Az intézkedés megnevezése: **Mikro-vállalkozások fejlesztésének támogatása**

2) Specifikus cél: Helyi gazdaságfejlesztési célú együttműködések létrejöttének elősegítése, ismertségének növelése, értékesítésének támogatása. Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások

alkalmazása helyi szinten. Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása.

3) Indoklás, alátámasztás: A felhívás hozzájárul a gazdasági és társadalmi szereplők egymásra utaltságának felismerése és a közös gondolkodás cselekvés ezen gondolat mentén való megszervezéséhez. Inspirálja az új technológiák megismerésére és alkalmazására irányuló vállalkozói attitűd kialakulását. A mentorálás/szakmai önfejlesztés előírásával segíti a vállalkozói kompetenciák kialakulását, fejlesztését.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Eszközbeszerzés
- Épület felújítás, infrastrukturális fejlesztés
- Építés

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Egyéb, a HFS-ekben meghatározott nem támogatható tevékenységek pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre

- Természetes személyek, őstermelők
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikro-vállalkozások)
- Egyéni vállalkozó

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- A kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához, ezért az egyes intézkedések alatt meghatározott kritériumoknak logikailag összefüggésben kell lenniük az intézkedésekhez tartozó céllal/célokkal.

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,

- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: **214 508 945 Ft**

b) a támogatás intenzitása: 65 %

c) a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft - 10.000.000 Ft

d) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I.félév- 2027.I.félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Támogatásban részesülő projektek száma: 21 db-100 db

Támogatásban részesülők: 21-80 db

9.2 Együtműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együtműködések megvalósítása

A KAP ST keretében a LEADER HACS-ok együtműködési tevékenységei LEADER beavatkozás keretében határon túli HACS bevonásával tervezünk együtműködési projektet megvalósítani.

Az 2023-2027-es programozási időszakban, a HACS által tervezett térségek közötti együtműködések felépítése: Egyesületünk az előző ciklushoz hasonlóan a 2023-2027-es programozási időszakban is törekszik a nemzetközi kapcsolatok kialakítására. Ezirányú törekvéseink irányelvét továbbra is akcióterületünk geopolitikai-gazdasági helyzete jelöli ki, ezen belül is a kistermelőket érintő piacra jutási nehézségek kezelése, és a turisztikai szolgáltatások részére történő új piaci szegmensek feltárása.

Az együtműködés tervezett tématerületei: A helyben előállított és helyi kézműves termékek, valamint turisztikai szolgáltatások piacra jutásának segítése nemzetközi kapcsolatépítéssel.

Specifikus célok: Helyi és nemzetközi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása, helyi termékek nemzetközi piacra való kijutásának elősegítése.

Indoklás, alátámasztás: Az elmúlt időszakban térségünk jelentős mennyiségű termelői szektorban tevékenykedő mikro-vállalkozásának sikeres pályázati forrást biztosítanunk, ami által sikeresen hozzájárultunk az említett vállalkozói szegmens saját gép-, és eszközállományának fejlesztéséhez, termelési képességük nagymértékű javulásához. A térség egyébként is beszűkült piaca azonban nem képes lépést tartani a megnövekedett kínálattal, ezért a termelők csak nehezen tudják értékesíteni a termékeiket.

Elképzelésünk szerint a fent említett piaci probléma megoldását mikro-szinten kell elkezdni, ezért jövőbeni terveink között szerepel a kisvállalkozók piacra jutási lehetőségeinek bővítése nemzetközi kapcsolatok kialakításának segítségével.

A tervezett együtműködés költségterve: **15.000.000 Ft**

b) Egyéb együtműködések megvalósítása

A KAP ST időszakában további együtműködés nem valósul meg.

9.3 Kommunikációs terv

Az egyesület fontosnak tartja, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása során folyamatos és naprakész tájékoztatást nyújtson az egyesület munkájáról, a támogatási lehetőségekről, a megvalósult fejlesztésekről, az elért eredményekről és a jó gyakorlatokról.

Célcsoportok azonosítása:

- az akcióterület lakossága,
- helyi vállalkozók, termelők, gazdasági szervezetek,
- helyi civil szervezetek,
- a tervezési terület önkormányzatai,
- a HFS megvalósítása során együttműködő partnerek, szervezetek,
- média, szélesebb nyilvánosság.

A célok megvalósítása érdekében alkalmazott eszközök, tevékenységek:

- az egyesület saját honlapjának és Facebook oldalának működtetése, folyamatos frissítése (www.koros-sarret.eu, <https://www.facebook.com/profile.php?id=100080161779757>),
- e-mailben kiküldött tájékoztató levelek,
- megjelenés az akcióterület településeinek honlapján,
- helyi médiákban való megjelenés,
- tájékoztató rendezvények, fórumok, előadások szervezése,
- szakmai megbeszélések, műhelymunkák tartása,
- fotódokumentáció készítése,
- helyi értékekről adatbázis készítése, annak frissítése, honlapon megjelenítése,
- marketing anyagok készítése (kiadvány, szórólap, kisfilm stb.).

Az egyesület működésével kapcsolatos dokumentumok megtekinthetők saját honlapján, illetve a munkaszervezeti irodában az alapszabályban rögzítettek szerint.

Az egyesülettel kapcsolatos kommunikációra elsősorban az Elnök jogosult, a kommunikációs anyagok elkészítése és célba juttatása, illetve a fent részletezett tevékenységek megszervezése a munkaszervezet feladata.

Kommunikációs költség ütemterve éves bontásban (Ft):

Kommunikációs tevékenység	2023	2024	2025	2026	2027
Honlap, facebook	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Egyéb	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

Egyesületünk szeretne közösség építő és közösség fejlesztő rendezvényeket megvalósítani. A vállalkozásoknak egyre nagyobb szüksége van a tudatos vállalkozás építésre, marketingre, a termékük piacra jutására. A Covid járvány megmutatta, hogy a térségben dolgozó vállalkozások mennyire ki vannak téve a hirtelen jött külső veszélyeknek. Ezért

tervezünk saját projektként, olyan rendezvény sorozatot megvalósítani, ahol az egyéni képességeket, készségeket tudnánk fejleszteni. Továbbá az iskolákban szeretnénk szemléletformáló előadássorozatot tartani.

Saját projektre tervezett költség: 6 millió Ft

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfeleléstől a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).

- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok, amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújulóenergia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.

- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A stratégia sikeres megvalósításának nyomon követéséhez elengedhetetlenül fontos a projektek folyamatos nyomon követése, az elért eredmények, adatok elemzése, értékelése, valamint az esetleges változtatások megtétele.

A monitoring és értékelési feladatok egy része bizonyos időszakonként esedékes a megvalósítás egyes kiemelt mérföldköveikhez köthető feladatokat tartalmaz, másik része folyamatos végrehajtási és pénzügyi információ- és adatszolgáltatással teljesül. A HFS forrás-felhasználásához, végrehajtásához és eredményességéhez kapcsolódó **output és pénzügyi indikátor adatok elsődleges forrásai** a megkötött támogatási szerződések alapadatai lesznek. A támogatottak által vállalt és megvalósított indikátorok forrásai a projektek megvalósításához kapcsolódó időközi és záró beszámolók, szakmai beszámolók, az abban megadott értékek szolgálnak alapul. A HFS-ben szereplő vállalások cél szerinti teljesítésére kiemelt figyelmet fordítunk a megvalósítás során. A kötelező felülvizsgálatok mellett tervezünk időszakos feldolgozásokat is, melyek a kitűzött célértékek megvalósítását szolgálják. A felülvizsgálat és időszaki státusz eredményét figyelembe kell venni a megvalósítás során, azokat integrálni kell a HFS megvalósításába.

Minden helyi felhívás tervezésénél rögzítésre kerülnek azon adatok, adatok szolgáltatásának módja, valamint, hogy melyik a HFS-ben jelölt indikátorhoz járul hozzá.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-

	csoportjaiban részt vevő személyek száma								
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezetségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
Képzett megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-
	Napelemes fejlesztések		-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza		-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb		-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	1	2	3	-	-
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	3	6	9	-	-
A támogatott „okos	R.40 A vidéki gazdaság	„okos falu”	-	-	-	-	-	-	-

„falusi” stratégiák száma	okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	stratégiák száma							
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	-	-	100	200	300	-	-
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	-	-	15	5	5	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	15	5	5	-	-
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	3	3	3	-	-
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	-	-	10	3	3	-	-
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	2	2	-	-	-

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Civil szervezetek eszköz és közösségfejlesztő rendezvények támogatása	-	30	10	-	-	40	12
2.	Közösségi összefogást ösztönző fejlesztések támogatása	-	40	36	-	-	76	23
3.	Mikro-vállalkozások	-	100	94	-	-	194	58,8

	fejlesztésének támogatása							
4.	Saját projekt	-	20	-	-	-	20	6,2
	Összesen	-	190	140	-	-	330	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	-	24	24	24	24,720	96,720
Animációs költségek	-	0,5	0,5	0,5	0,5	2
Egyéb tervezett bevételek	-	-	-	-	-	-
Összesen	-	24,5	24,5	24,5	25,22	98,720

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

a) A HACS összetétele:

- Tagság - Az egyesület legfőbb szerve a Közgyűlés, mely az egyesület tagjainak összessége.
- Elnökség - Az Elnökség az egyesület Közgyűlése által megválasztott ügyvezető szerv, amely 5 tagból áll. Tagjai: elnök, alelnök és 3 fő elnökségi tag. Az egyesületet az Elnök önállóan képviseli harmadik személyekkel, bíróságokkal és más hatóságokkal szemben. Az egyesület nevében aláírásra az Elnök jogosult.
- Felügyelő Bizottság - az egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrzése céljából 3 fős Felügyelő Bizottságot hozott létre. Tagjai: elnök és 2 fő FB tag.
- Munkaszervezet: Az egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az egyesület tevékenységét segítő iroda.
- Helyi Bíráló Bizottság: A Közgyűlés által megválasztott 5 fős bizottság (1 fő HBB elnök és 4 fő HBB tag).

b) A HACS döntéshozó testületének bemutatása:

Közgyűlés: Az egyesület legfőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés, mely az egyesület tagjainak összessége. A tagság összetétele tekintetében folyamatosan törekszik a vállalkozói-, civil- és az önkormányzatok arányára. A Közgyűlést évente legalább egy alkalommal, vagy szükség szerint kell összehívni. A Közgyűlés (rendes és rendkívüli) határozatképes, ha a szabályszerű értesítés után az egyesület tagjainak 50 %-a és még 1 fő jelen van a Közgyűlésen. Az Egyesület tagjai a Közgyűlésen határozatukat a határozatképesség megállapításánál figyelembe vett szavazatok többségével hozzák meg. Kivéve az alábbi eseteket:

- az Elnökség és a Felügyelő Bizottság tagjainak megválasztása esetén határozatot az egyesület valamennyi tagjának többségével hozza,
 - az Egyesület alapszabályának módosításához a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges,
 - az egyesület céljainak módosításához és az egyesület megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.
- A Közgyűlésekről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet (annak minden oldalát) a jegyzőkönyvvezető, a levezető Elnök és a Közgyűlés által felhatalmazott két jelen lévő tag írja alá.

c) A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása:

A munkaszervezet az egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amely a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül meghatározásra.

A Munkaszervezet szervezeti felépítése:

- munkaszervezet vezető - 1 fő heti 40 órában foglalkoztatott munkavállaló
- ügyintéző(k) - 1 fő heti 40 órában és 1 fő 20 órában foglalkoztatott munkavállaló

A munkaszervezet munkáját az iroda vezetőjeként a munkaszervezet vezető irányítja. A munkaszervezet vezető kiválasztásáról az Elnökség gondoskodik. A munkaszervezet vezetői tisztséget az egyesület tagja nem láthatja el.

A munkaszervezet dolgozói tevékenységüket munkaviszony keretében látják el. A munkáltatói jogkört az egyesület elnöke gyakorolja.

A munkaszervezet vezető:

- gondoskodik a munkaszervezet vezetéséről
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a munkaszervezet dolgozói vonatkozásában,
- eljár és dönt a Közgyűlés és az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben
- gondoskodik az egyesület nyilvántartásainak vezetéséről
- gondoskodik a KAP ST II. pillérben foglaltak végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Államkincstár útmutatásával összhangban az egyesület Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) elkészítéséről, javaslatot tesz annak módosítására.

A munkaszervezet feladata:

- A munkaszervezet és az Egyesület működéséhez kapcsolódó levelezés, postai ügyek iktatása, intézése
- Az Egyesület Közgyűléseire az előterjesztések elkészítése, annak koordinálása, címzettekhez való eljuttatása
- Az Elnökség és a Felügyelő Bizottság munkájának segítése, előkészítése
- Jegyzőkönyvek elkészítése, nyilvántartások vezetése

- Az Egyesület működésével kapcsolatos jogi problémák rendezése, a szerződések előkészítése, szövegezése.
- Pályázatfigyelés.
- Elvégzi és ellátja az iroda működésével kapcsolatos gazdasági, pénzügyi, vállalkozási, feladatokat
- Kialakítja és folyamatosan ellátja az iroda könyvviteli, elszámolási és vagyon-nyilvántartási rendszerét.
- Az egyesület a központi rendelet alapján benyújtott kérelmek értékeléséhez, az értékelés és a döntés előkészítés érdekében végzendő feladatokat a munkaszervezet útján végzi.
- A helyi felhíváshoz kapcsolódó pályázati adatlapban meghatározott adattartalom, valamint a helyi felhívásban megjelölt melléleteknek az erre a célra rendszeresített felületen benyújtott helyi támogatási kérelmek előzetes tartalmi értékelésének elvégzése;
- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.
- A meghirdetett helyi felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatás nyújtása az érdeklődők részére a benyújtás kérdéseiben
- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetlenséget.
- A támogatási kérelmek kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösség vezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele. A kiválasztási kritériumok meghatározása és súlyozása.
- Támogatási kérelmek befogadása és értékelése
- A helyi felhívásokra beérkező támogatási kérelmek tartalmi értékelése keretében a helyi felhívás pontozási szempontrendszer alapján pontozza, és szakmai indoklással látja el a helyi támogatási kérelmeket. A támogatásra és elutasításra javasolt támogatási kérelmeket javaslatként továbbítja a HBB tagjainak a részére
- A támogatott műveletek végrehajtásának monitoring tevékenysége

A Helyi Bíráló Bizottság felépítésének bemutatása és feladata:

- A HBB-t a HACS legfőbb szerve - a közgyűlés - egyszerű többséggel választja, megbízási időpontok megállapításával. Legalább öt tagból, és legalább két póttagból áll. A HBB tagságában egyik szféra sem rendelkezhet a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal.
- A HBB határozatképes, ha a HBB tagok legalább 50 %-a jelen van
- Felhívásonként megállapítja a támogathatóság ponthatárait
- Előzetesen áttekintik a HACS munkaszervezete által megküldött értékelési és pontozási javaslatot, illetve az elutasításra javasolt támogatási kérelmeket.
- A HBB tagjai ülés keretében tárgyalják meg a HACS munkaszervezete által összeállított értékelési és pontozási javaslatot, továbbá az elutasításra javasolt kérelmek indokolásának megalapozottságát.

- A beérkező helyi támogatási kérelmekről döntési javaslat összeállítása és a helyi támogatási kérelmek pontozásának megállapítása, valamint ezen dokumentumok továbbítása a HACS részére. Csökkentett összeggel való támogatásra irányuló döntési javaslatot nem adhat.
- szakértőt – tanácskozási joggal – meghívhat a HBB ülésére.
- A HBB üléseiről a jegyzőkönyvvezető jegyzőkönyvet készít, és az elkészült jegyzőkönyvet és a határozatok kivonatát az IH részére megküldi.

d) A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

Az egyesület munkaszervezetének irodája 2008. óta Szeghalom városban a Tildy Zoltán utca 15-17. szám alatt található patinás épületben működik, melynek tulajdonosa Szeghalom Város Önkormányzata. Bérleti jogviszony keretében az épületben 53.79 m² alapterületű irodát üzemeltet, mely a város központjában található, és jól megközelíthető. Az iroda minden munkanapon délelőtt 8 órától délután 16 óráig biztosítja az ügyfélszolgálatot, telefonos és személyes megkeresés tekintetében egyaránt. A helyiség alkalmas az ügyfélszolgálati, konzultációs tevékenységek, valamint tárgyalások lebonyolítására. Az iroda rendelkezik a megfelelő bútorzattal, ahol 3 munkaállomás került kialakításra. Minden munkaállomás rendelkezik asztali számítógéppel és nagyméretű monitorral. Ezen felül az egyesület rendelkezik egy nagy teljesítményű multifunkcionális nyomtatóval, laptopokkal, projektorral, vetítővászonnal, fényképezőgéppel. Az iroda technikai felszereltsége, és befogadóképessége lehetőséget biztosít kisebb-nagyobb csoportok animálására, projektvezetési képességeik fejlesztésére. Rendelkezésre áll szélessávú internet, vezetékes- és mobil telefon. Az egyesület saját web-, és facebook oldalt üzemeltet annak érdekében, hogy minél szélesebb körben tájékoztatva legyenek térségünk lakói, gazdasági és nonprofit szereplői az elérhető pályázati lehetőségekről.

Az egyesület tagsága:

Az egyesületnek pártoló és rendes tagjai lehetnek, az egyesülethez történő csatlakozás önkéntes. A tag személyére az Egyesület tagjai tehetnek javaslatot. A felvételi eljárás a tagjelölt írásbeli belépési nyilatkozatának az Elnökséghez történő eljuttatásával kezdődik, amelyhez csatolni kell az egyesület 2 tagjának ajánlását.

Az egyesületnek rendes tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki egyetért az egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat. Tagdíj mértéke: 1.200 Ft. Tagfelvételtől a közgyűlés és a közgyűlésen jelenlévő tagok 2/3-ának szavazata dönt.

Az egyesület pártoló tagja lehet az a természetes- vagy jogi személy, aki a szakmai munkájával segíti az egyesület munkáját, de abban tagként nem kíván részt venni.

A tagok felvétele belépési nyilatkozat alapján történik. A tagokat az Elnökség nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően őrzi.

Az egyesület teljes polgárjogi cselekvőképes természetes személy tagjai és a jogi személyeket képviselő tagok egyaránt az egyesület bármely tisztségére megválaszthatók, amennyiben nem esnek a jogszabályban megfogalmazott korlátozások hatálya alá.

Tagokkal kapcsolatos elvárások:

- Az egyesület Alapszabályában meghatározott kötelezettségek teljesítése,
- az egyesület céljainak megvalósításában való aktív közreműködés,
- tagdíj rendszeres befizetése, az egyesület erkölcsi támogatása,
- a kívülállók tájékoztatása az egyesület feladatáról, jellegéről.

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

A beérkező kérelmek értékelése szakaszos elbírálással történik.

- A támogatási kérelmek befogadása, adminisztratív ellenőrzése és előzetes értékelése a munkaszervezet feladata. A támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése, amit elsődlegesen a munkaszervezet ellenőriz. Vizsgálni kell a nem hiánypótolható és hiánypótolható jogosultsági szempontokat.
- A hiánypótolható jogosultsági szempontok megfelelő teljesítése és értékelése érdekében hiánypótlásra, hiánypótlás kiegészítésére történő felhívás kiküldése szükséges a támogatást igénylő részére. Amennyiben szükséges, és a jogosultság ellenőrzés folyamata során nem kerül rá sor, a nem egyértelmű, nem pontos és/vagy egymással ellentétes információk tisztázása érdekében legfeljebb egy alkalommal tisztázó kérdést lehet feltenni a támogatást igénylőnek.
- A beérkező kérelmeket a pályázati felhívások tartalmi értékelésekre vonatkozó pontjában leírtaknak megfelelően kell értékelni. A tartalmi értékelési szempontok jelentős része objektív elemről tevődik össze, melyek a kérelemben tett nyilatkozatok, vállalások, illetve a csatolandó mellékletek listája szerint benyújtásra kerülő alátámasztó dokumentumok alapján kerül meghatározásra.
- A kérelemhez csatolni szükséges üzleti- illetve projekttervet, amit a felhívás mellékletét képező kitöltési útmutató alapján szükséges elkészíteni.
- A beérkezett kérelmek tartalmi értékelése az objektív szempontok, illetve az üzleti/projektterv értékeléséhez szükséges – HACS által, felhívásonként elkészített - segédlet alapján történik.
- A munkaszervezet a támogatásra és elutasításra javasolt támogatási kérelmeket javaslatként továbbítja a HBB tagjai részére.
- A HBB felhívásonként – határozatba foglalva - megállapítja a támogathatóság pontosságát.
- Minden helyi támogatási kérelemről külön-külön döntési javaslatot készít a HBB. Amennyiben a támogatási kérelmet elutasításra javasolja, köteles részletes indokolást készíteni.

- A pontozás alapján a HBB a döntési javaslatairól döntési rangsort állít fel, illetve a rangsor alapján és a rendelkezésre álló források és a támogatási igények egybevetése mellett meghatározza a támogatni javasolt helyi támogatási kérelmek körét.
- A munkaszervezet elkészíti a HBB ülés jegyzőkönyvét és jelenléti ívét, ami továbbításra kerül az Irányító Hatóság részére a Támogatói Okiratok kibocsátása céljából.

2. számú melléklet: fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoportok

Fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoport	Beazonosított problémák
mélyszegénységben élő és roma lakosság	nyolc általános iskolai végzettség illetve a szakképzettség hiánya, magas és tartós munkanélküliség, megélhetési, szociális problémák
gyermekek	családok működési zavaraira visszavezethető magatartási, viselkedési problémák növekedése, szegénység, szociális problémák
nők	nyolc általános iskolai végzettség illetve a szakképzettség hiánya, gyermekvállalás után nehéz visszatérni a munkaerő-piacra, gyermekét egyedül nevelő anyák szociális, mentális problémái
idősek	életkor előrehaladtával az egészségügyi problémák növekedése, elmagányosodás, elszigetelődés, érdeklődés beszűkülése, áldozattá válás
fogyatékkal élők	kevés foglalkoztatási lehetőség, többségi társadalom érzéketlensége és információhiány a problémáikról, akadálymentesítés hiányosságai elszigetelődés, érdeklődés beszűkülése

3. számú melléklet: Szféránkként SWOT analízis

Vállalkozások fejlesztése, versenyképességük növelése:

A térségben működő vállalkozások, mezőgazdaságból élő családok, családi vállalkozások szerepe kiemelt fontosságú, hiszen a népességmegtartó hatás, foglalkoztatottság növelése érdekében elengedhetetlen szereppel bírnak. Mindemellett további fejlesztéseket generálhat egy-egy vállalkozás fejlődése. A vállalkozások fejlesztésébe befektetett források következtében nő a vállalkozások versenyképessége, erősödik a jövedelemtermelő képességük, javul a piaci pozíciójuk, így hosszú távú működésük is biztosított. Fontos továbbá, hogy a térségben a szabad munkaerő fejlesztését úgy kell alakítani, hogy a vállalkozások igényeit ki tudja elégíteni. A vállalkozásfejlesztés várható további pozitív hatásaként jelentkezhet a térségből történő elvándorlás csökkenése is. Fontos, hogy minél többen találják meg helyben a számításukat, biztosítsák megélhetésüket. A stratégiában a helyi termékek előállításával foglalkozó szervezetek, és azok termékeinek népszerűsítése is fő célkitűzés, melyre az előkészítés során nagy igény mutatkozott. A minőségi élelmiszer előállításnak a természeti adottságai megvannak, a szükséges ismeretekkel a lakosság jelentős része rendelkezik. Növekszik a helyben előállított tájtermékek iránti és a mezőgazdasági helyi termékek iránti kereslet.

Természeti értékekre épülő turizmusfejlesztés, természeti értékek megőrzése és fejlesztése:

A Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület Akciócsoport által lehatárolt területen számos természeti és épített örökséget találhatunk. Az elmúlt időszak fejlesztései már több értéket érintettek, azonban számos érték vár még fejlesztésre. Az épített örökségek fejlesztése elengedhetetlen az utókor számára, mindamellett, hogy településképet nagyban befolyásolják. Egy egységes, rendezett, szép településkép pozitívan hat a település megítélésre, mely a turisztikai vonzerővé is válhat. A természeti örökség megőrzése, és fejlesztése szintén fontos feladat, mely pozitívan hat a turizmusra. A természeti értékekre épülő turizmusfejlesztés (vadászat, horgászat, kerékpáros-, vízi-, stb. turizmus) a térség több településének egyik fő kiugrási pontja lehet. A térségben található turisztikai attrakciók számának növelése hozzájárul a tartózkodási idő növekedéséhez, mely pozitívan hat a térség gazdaságára is.

A Körösök – melyek vízminősége a szabadvízi fürdőzés feltételeit is folyamatosan teljesítik - napjainkban rendkívüli természeti és turisztikai értéket képviselnek a térségben, e szerep többek között a vízi turizmus fellendítésében, a természeti értékek védelmében, valamint a környezeti nevelés és szemléletformálás lehetőségeiben mutatható ki. A folyók, csatornák, természetes és mesterséges tavak védelme, élővilágának megóvása, valamint környezetének rehabilitációja térségi, akcióterületi összefogás által valósítható meg, de mindez nemcsak hazai, hanem nemzetközi (román-magyar) viszonylatban is fontos célterületté válhat az elkövetkezendő évek során. A Körösök és azok holtágai, csatlakozó csatornái mellett fontos megemlíteni a térségben található zömmel mesterséges tavakat, melyek nemcsak az élhető vidék megteremtésében és a biodiverzitás megőrzésében, hanem a horgászturizmus szempontjából is nagyon jelentős szerepet játszanak. Mindezen fejlesztésekre jelentős szükségletet, igényt tapasztaltunk az előkészítés alatt, mely előrevetíti azt a közös térségi együtt gondolkodást, amelynek keretében a turizmus hálózati jellegét ki tudnánk alakítani.

Helyi termékek ismertsége

A Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesülettevékenységével érintett települések széles helyi termék palettával büszkélkedhetnek. A helyi termékeket termelők és előállítók saját forrás hiányában nem tudnak a helyi piacokon megfelelően érvényesülni. A stratégia keretében olyan támogatási rendszert kívánunk megvalósítani, mely a helyi termékeket előállítóknak lehetőséget biztosít a termékek minőségi, eladható színvonalú, a kor vásárlói színvonalát kielégítő előállításához, ezáltal a helyi piacokra való eljutásukhoz, valamint meg kell teremteni az egyes termékek közötti kapcsolatot, kapcsolódási pontokat, hogy a versenyképességük erősödjön.

Civil szervezetek, önkormányzatok tevékenységének támogatása

A térségben jelentős civil élet folyik. A civil élet szereplői rendkívül aktívak. Sajnos azonban forráshiánnyal küzdenek, viszont támogatásuk és erősítésük fontos feladat, mivel tevékenységük igen sokrétű, számos területet érint. A turisztikai, a horgász- és vadászegyesületek, a külterületi, gazdaság- és településfejlesztési civil szervezetek fejlesztéseinek támogatása nagymértékben elősegítheti a HFS-ben meghatározott célok megvalósítását. A térségi civil szervezetek támogatása, erősítése pozitívan hat az akciócsoporthelyi értékeinek megőrzésére, a kulturális élet színesítésére, a turisztikai tartózkodási idő növelésére rendezvényeken keresztül, a lakosság egészségügyi állapotának és szociális helyzetének javítására. A térségben működő kis önkormányzatok, szintén forráshiánnyal küzdenek. Az önkormányzatoknak a kötelezően ellátandó és önként vállalt feladataik finanszírozása mellett kevés forrása jut fejlesztésre. Ezek miatt szinte kizárólag pályázati támogatás igénybevételével van lehetőségük ilyen jellegű tevékenységeket végezni. A fejlesztési igények az önkormányzati fenntartású és működtetésű intézmények esetében jelentkeznek leginkább. A településfejlesztési beruházások megvalósításával javul a települések megítélése, mind a lakosság, mind pedig a külső szemlélők szemszögéből.